

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФНОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

1982
25
САКАВІКА
ЧАЦВЕР
№ 11 (1349)
Выходзіць раз
у тыдзень

Выдаецца з мая 1922 года

60-годдзю ўтварэння СССР — дастойную сустрэчу!

ДРУГІ ГОД

лепшыя студэнцкія групы механіка-матэматычнага факультэта ўдастойваюцца права прыводзіць грамадска-палітычную атэстацыю ў выглядзе камсамольскага заліку. У такіх групах атэстацыйныя аднакі кожнаму камсамольцу ставіць не прызначаная раней камісія, а ўвесь калектыв.

А. ЛІПА,
намеснік сакратара камітэта камсамола мехмата па арграбодзе.

СУСТРЭЧА БАЦЬКОЎ

першакурснікаў з выкладчыкамі факультэта стала традыцыйным мерапрыемствам на фізфаку. Праграма чарговай сустрэчы складалася з выступлення прадстаўнікоў дэканата перад бацькамі студэнтаў, канцэрта мастацкай самадзейнасці першакурснікаў, экскурсіі па лабараторыях факультэта і туркі з куратарамі груп.

І. КАЙРАЙЦІС,
студэнтка I курса фізфака.

ЛЕПШАЙ ГРУПАЙ

па выніках першага семестра на ФПМ прызнана 9-я група другога курса. Пераможцам уручаны білеты ў Дзяржаўны акадэмічны тэатр оперы і балета БССР на балет «Стварэнне сусвету».

Р. МАРЧУК,
старшыня прэс-цэнтра прафкома.

СТАГОДДЗЮ

з дня нараджэння песняроў беларускага народа Я. Купалы і Я. Коласа прысвечаны чарговы адкрыты агляд кніг, арганізаваны ўніверсітэцкай бібліятэкай. У чатырох тэматычных раздзелах прадстаўлена каля 200 выданняў.

А. ЛУКАШЭВІЧ.

ПЕРШЫЯ ДВА МЕСЦЫ

на гарадскім конкурсе маладых выканаўцаў камсамольска-малодзёжнай песні, які праходзіў у Палацы культуры тэкстыльшчыкаў, занялі салісты ўніверсітэта. Народная капэла БДУ ўзнагароджана дыпламам III ступені.

Л. БАРАНОЎСКАЯ,
інструктар студэнцкага клуба.

ЗАВЯРШЫЛСЯ

спарторніцтва па футболе ў праграме спартакіяды замежных студэнтаў БДУ. Першае месца заняла каманда факультэта журналістыкі.

І. УЛАДЗІМІРАЎ.

● МЫ — ІНТЭРНАЦЫЯНАЛІСТЫ

НАПЕРАДЗЕ — СУМЕСНАЯ РАБОТА

БЕЛАРУСКІ дзяржаўны ўніверсітэт — нібы мініяцюрны зямны шар. У яго сценах займаецца 897 студэнтаў з 68 краін свету.

Адной з форм супрацоўніцтва камітэта камсамола БДУ і зямляцтваў замежных студэнтаў стала заключэнне двухбаковых дагавораў аб сумеснай дзейнасці. Мэта гэтых дагавораў — зрабіць супрацоўніцтва з зямляцтвамі больш планамерным, разнастайным, глыбей пазнаёміць замежных студэнтаў з савецкай рэчаіснасцю, з другога боку — расшыраць круггляд савецкіх студэнтаў у галіне гісторыі, эканомікі, палітыкі, культуры іншых краін свету. Зараз інтэрададзел камітэта камсамола ўніверсітэта праводзіць кампанію па заключэнню і пераключэнню двухбаковых дагавораў.

Нядаўна быў падпісаны дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве паміж на-

мітэтам камсамола і гарадскім камітэтам Дэмакратычнай арганізацыі моладзі Афганістана. Студэнты з ДРА заўсёды актыўна ўдзельнічаюць у грамадскім жыцці ўніверсітэта. Яны часта выступаюць перад савецкімі студэнтамі з расказамі аб сваёй краіне, з канцэртнымі праграмамі, працуюць на інтэрнацыянальных суботніках і ў студэнцкіх будаўнічых атрадах.

І вось новай прыступкай у развіцці брацкіх адносін савецкіх і афганскіх студэнтаў стала падпісанне двухбаковага дагавора. На пасяджэнне, прысвечанае гэтай падзеі, прыйшлі камсамольскія актывісты ўніверсітэта і актывісты гарадской арганізацыі ДАМА. Нур Алі і Масуд Васель расказалі аб дружбе афганскага і савецкага народаў, аб той вялікай да-

памозе, якую аказвае СССР іх краіне.

Цесныя брацкія адносіны звязваюць народы СССР і Афганістана. Пачатак ім паклаў міжнародны дагавор 1921 года, натхніцелем якога быў Уладзімір Ільіч Ленін. У памяць аб гэтым удзельнікі пасяджэння ўсклалі кветкі да брата правадыра сусветнага пралетарыята.

І вось нарэшце наступіў урачысты момант. Аляксандр Новік, намеснік сакратара камітэта камсамола БДУ і Масуд Васель, сакратар гаркома ДАМА паставілі ўласныя подпісы пад сумесным дагаворам, затым абмяняліся памятнымі сувенірамі. Пасля пасяджэння ўсе прысутныя наведалі музей Белдзяржуніверсітэта.

Дагавор заключаны, наперадзе вялікая работа па яго выкананню.

В. ШАДУРСКІ.

● МАРШ МІРУ

«Лічым абавязкам...»

СТУДЭНТЫ-ПЕРШАКУРСНІКІ гістарычнага факультэта сабраліся на мітынг, каб паставіць свае подпісы пад тэкстам пisma-пратэсту ў адрас брусельскай штаб-кватэры НАТО, які прапанавалі маладыя рабочыя «Растсельмаша». Мітынг адкрыў партгрупорг курса А. Юшкевіч. Ён расказаў аб шырокім распаўсюджанні руху «Марш міру». Студэнтка З. Ільясевіч напамніла прысутным, якія беды прыносяць гонка ўзбраенняў усім народам свету.

Гучыць песня барацьбіта за мір, амерыканскага спевака Дзіна Рыда. Адзін за адным ставяць свае подпісы юнакі і дзяўчаты пад палымянымі словамі ў абарону міру...

Мы, студэнты першага курса гістарычнага факультэта, лічым абавязкам кожнага савецкага грамадзяніна падпісацца пад пасланнем пратэсту і заклікаем да гэтага ўсіх студэнтаў Белдзяржуніверсітэта.

І. КРЫШТОН,
сакратар камсамольскага бюро першага курса гістфака.

ПІСЬМО ПРАТЭСТУ, НАКІРАВАНАЕ У ШТАБ-КВАТЭРУ НАТО, САБРАЛА 560 ПОДПІСАЎ НА ФПМ, 385 — НА ЮРЫДЫЧНЫМ ФАКУЛЬТЭЦЕ, БОЛЬШ 800 — НА МЕХАНІКА-МАТЭМАТЫЧНЫМ, 340 — НА ГІСТАРЫЧНЫМ, 350 — НА ХІМІЧНЫМ.

МАРШ МІРУ ПРАЦЯГВАЕЦЦА!

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ АТЭСТАЦЫЯ

Паспяхова прайшла грамадска-палітычная атэстацыя на трэцім курсе факультэта журналістыкі. На здымках нашага карэспандэнта В. Шака вы бачыце імгненні атэстацыі.

Пацвердзім справамi

ЗАРАЗ, напярэдадні XIX з'езда ВЛКСМ, на ўсіх факультэтах нашага ўніверсітэта праводзіцца грамадска-палітычная атэстацыя студэнтаў.

Старшынёй атэстацыйнай камісіі першай акадэмічнай групы першага курса факультэта журналістыкі быў Герой Савецкага саюза прафесар Дзмітрый Пятровіч Жмуроўскі. У састаў камісіі ўвайшлі таксама куратар групы Н. П. Дзенісюк, член камітэта камсамола факультэта камуніст І. Ф. Ляшчонак, камсорг групы С. Дзюбайла.

Усе камсамольцы групы на працягу першага семестра прымалі актыўны ўдзел у грамадскім жыцці факультэта і ўніверсітэта, паспяхова здалі сваю першую сесію. Адны з самых актыўных камсамольцаў групы — Ігар Зыбайла, Вялянцін Жданко, Анжэла Каранік, Святлана Вяроха.

Усе камсамольцы паспяхова вытрымалі залік. Наперадзе яшчэ шмат работы. Кожны з нас добрымі і карыснымі справамі імкнецца пацвердзіць высокае і ганаровае званне камсамольца.

Ж. МІХАЙЛАВА,
студэнтка журфака.

Цаліна ўзнята— подзвіг працягваецца!

«ЦАЛІНА ўзнята — ПОДЗВІГ ПРАЦЯГВАЕЦЦА!» — такімі словамі сустрэла мяне актавая зала Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. На сценах — газеты студэнцкіх будаўнічых атрадаў «Таварыш», «Спадчына», «Світанак», «Алеся»... Яны раскажваюць аб мінулым працоўным семестры СБА ўніверсітэта, байцы якіх прыйшлі на сустрэчу з былымі студэнтамі БДУ, удзельнікамі першага студэнцкага цаліннага атрада.

На экране кадры кінастужкі, якая стала гісторыяй. Едуць студэнты ў неабжыты стэп — туды, дзе патрэбна было пачынаць з нуля, дзе чакалі іх незлічоныя цяжкасці, дзе патрэбны былі маладыя працоўныя рукі.

Выхаванцы БДУ аднымі з першых адазваліся на заклік партыі. Студэнт філфака Косця Цыбулька ад імя ўсяго свайго курса звярнуўся ў камітэт камсамола з просьбай паслаць іх на цаліну. У 1956 годзе на ба-

зе ўніверсітэта быў арганізаваны першы цалінны студэнцкі атрад. Камандзірам атрада стаў Яўген Бабосаў.

...Дырэктар Інстытута філасофіі і права АН БССР, доктар філасофскіх навук, член-карэспандэнт АН БССР Яўген Міхалавіч Бабосаў успамінае зараз:

— Я ў гэтай зале не першы раз, і выступаць даводзілася не аднойчы, але, мабыць, гэтак яшчэ ніколі не хваляваўся. Гэта сустрэча не толькі з сябрамі, з родным ўніверсітэтам, гэта сустрэча з самым светлым і дарагім, што ёсць у чалавека, — з камсамольскім юнацтвам. Шчаслівы той, хто зможа зберагчы сваё сэрца маладым да канца сваіх дзён.

У той час ніхто з нас не думаў пра заробак. І можа гэта высокія словы, але ў сілу свайго камсамольскага абавязку, патрыятызму, маладога энтузіязму мы не маглі стаяць у баку ад вялікіх падзей, якія разгортваліся вакол нас.

Ехалі мы на цаліну ў таварным цягніку. Ніл Гілевіч, зараз вядомы беларускі паэт, напісаў лозунг: «Дадому ніводны з нас не паедзе, пакуль не ўбярэм увесь ураджай да зерня!»

Працавалі мы ў розных калгасах, не шкадуючы ні сваіх сіл, ні часу. Аднойчы, у канцы жніўня, вечарам стала набліжацца навальніца. Шмат зерня магло загінуць. Парторг калгаса звярнуўся за дапамогай да рабят. Усю ноч ратавалі зерне, ніводны не застаўся ў баку. Іменна тут мы адчулі сілу калектыўнай студэнцкай працы.

Так, мы сёння ўжо не тыя, якімі былі больш чым дваццаць гадоў назад, але ў кожнага з нас сэрца па-ранейшаму застаецца камсамольскім. Маё самае запаветнае жаданне ў гэты момант — зноў адчуць сябе байцом студэнцкага будаўнічага атрада.

Самае галоўнае, што нас звязвала і звязвае, — моцная дружба. Я веру ў непахісную сілу студэнцкай камсамольскай дружбы. Праходзіць маладосць, застаецца за спіной вучоба ва ўніверсітэце, але ніколі не пакідае сэрца чалавека адданасць ідэалам юнацтва. Жадаю ўсім прысутным заўсёды, у кожнай вялікай ці малай справе заставацца камсамольцамі.

Выступае былая студэнтка біялагічнага факультэта, цяпер навуковы супрацоўнік Навукова-даследчага інстытута Надзея Вікенцьеўна Бутурыцкая:

— Цаліна — гэта не толькі этап у жыцці нашай краіны, для нас гэта была яшчэ і пара-

асабістага станаўлення. Усе мы вынеслі атакі родных і атрымалі ў камітэце камсамола камсамольскую пучэўку коле-ру пшанічнага хлеба. Не забудуца ніколі і сямідзённы пераезд на таварняку, і танцы каля вагончыка, і паездка за кавунамі ў суседнюю брыгаду, і палаткі на сорак чалавек. Запомнілася ўсё-ўсё.

Каштоўны першы цалінны хлеб... Ніякія цяжкасці не змаглі патушыць агонь маладых камсамольскіх сэрцаў. Можна не выпадкова першым фільмам, які мы паглядзелі на цаліне, быў «Авадзень».

А яшчэ запомніўся цалінны чай: явіце сабе салёную ваду, уяку закіпяцілі, а потым яшчэ пасаладзілі...

Расказвае намеснік рэдактара БелСЭ Іван Саламінч. Яго брыгада за ўдарную працу была ўзнагароджана пераход-

ным Чырвоным сцягам.

— З намі разам працаваў Грыша Барадулін. Зборнік яго вершаў «Маладзік над стэпам» нарадзіўся на цаліне. У яго ўвайшлі вершы «Вечар над Таболам», «Насціна кухня...» А варыла тая Насціна незвычайнага смаку баршчы і кашы...

Слуханочы выступленні гэтых людзей, дакранаешся сэрцам да гісторыі, да тых гераічных дзён, адчуваеш здзіўляющую сілу пераемнасці пакаленняў.

Ж. ЖМАЙЛІК.

НА ЗДЫМКАХ: выступае камандзір атрада першацаліннікаў Я. М. Бабосаў; нашчадкі першацаліннікаў.

Фота В. Шакава.

ДА ВЫНІКАЎ КОНКУРСУ

У МІНУЛЫМ ГОДЗЕ САКРАТАРЫЯТ ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ЖУРНАЛІСТАЎ БССР І САВЕТ ФАКУЛЬТЭТА ЖУРНАЛІСТЫКІ БДУ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА ЗАЦВЕРДЗІЛІ ПАЛАЗЖЭННЕ АБ ШТОГАДОВЫМ СТУДЭНЦКІМ КОНКУРСЕ «ЛЕПШАЯ ПУБЛІКАЦЫЯ І ТЭЛЕРАДЫЁПЕРАДАЧА ГОДА». МЭТА КОНКУРСУ — ПАЛЯПШЭННЕ ПАДРЫХОТКІ МАЛАДЫХ ЖУРНАЛІСЦКІХ КАДРАЎ

Рашэнне журы конкурсу: а) прысудзіць першую прэмію ў размеры 50 рублёў Алене Мозалевай, студэнтцы III курса за матэрыялы «Пісьмо» і «Ці патрэбны калгасу швачкі?», якія былі апублікаваны ў «Сельскай газеце».

Як журналістка Алена Мозалева цікавая ўжо тым, што яна, гарадская дзяўчына, піша пра сучасную вёску, пра яе праблемы і «справы жыццейскія». А гэта, згадзіцеся, не кожнаму з нас, нават патомнаму вясцоўцу, пад сілу. Чытачы «Сельскай газеты», думаю, заўважылі і належным чынам ацанілі яе майстэрства, як ацаніла яго журы конкурсу. А вось сама Алена адразу не паверыла ў тое, што атрымала першую прэмію.

— Праўда, не паверыла. Да таго часу не верыла, пакуль не прачытала аб выніках конкурсу.

А потым? Потым было такое ўражанне, быццам крылы за спіной выраслі. Захацелася пісаць так, як яшчэ ніколі не пісала. Паявілася вера.

Рашэнне журы конкурсу: б) прысудзіць другія прэміі ў размеры 30 рублёў:

1. Аляксандру Раўбе, студэн-

у VI курса, за серыю каляровых здымкаў.

2. Галіне Сачанка, студэнтцы IV курса, за матэрыял «Паварыць у крылы», змешчаны ў часопісе «Маладосць».

Думаю, кожны, хто наведаваў у апошні час факультэт журналістыкі, звярнуў увагу на выстаўку фотаздымкаў студэнта-завочніка Аляксандра Раўбы. Яго аб'ектыў адлюстравалі прыгажосць роднага краю, і яго працавітых людзей, мінулае Беларусі і сённяшні дзень рэспублікі. Адчуваеш, што для Аляксандра фатаграфія — не проста работа, не проста выкананне службовага абавязку, а нешта большае. Ён умее адшукваць цікавую дэталю, прыкмеціць той ці іншы факт з яго галоўнага, унутранага боку. Таму і мова фатаграфіі А. Раўбы вобразная, яркая, жывая, заклікае кожнага з нас да роздуму. А якраз у гэтым і праяўляецца сіла мастацтва.

— Самае цяжкае — выконваць тое, што запланавана на дзень. Кожную гадзіну столькі цікавага адбываецца. І парушаеш свой план. Але мо-

У добры шлях

жа гэта і ёсць творчае жыццё? — гаворыць Галіна Сачанка.

Галоўнае складаны свет мастацтва. Аб чым бы яна ні пісала — няхай гэта рэцэнзія на спектакль ці кінафільм, размова аб дойдстве ці народнай творчасці, — адчуваецца свежасць думкі, сваё разуменне праблемы. Упэўніваешся, што Галіна, перш чым сесці за пісьмовы стол, старанна вывучае і апрацоўвае сабраны матэрыял, выношае кожны сказ, кожнае слова ў сэрцы.

Памятаю, з якой цікавасцю прачытаў у «Маладосці» яе малую партрэт аб маладой артыстцы ТЮГа Г. Кухальскай. Матэрыял, пабудаваны на ўспамінах, уражаннях і параўнаннях, заінтрыгаваў асабістым падыходам да раскрыцця вобраза, нейкай улюбёнасцю ў сваю гераіню. Гэта была спроба лакаваць «імгненні палёту на сцэне, у тэатры» праз лёс і творчасць маладой артысткі, праз яе учарашніх і заўтрашніх герояў. І няхай яшчэ не ўсё атрымліваецца ў Галіны, няхай часам не хапае звычайнага жыццёвага вопыту, верыш — Г. Сачанка знойдзе сябе.

Рашэнне журы конкурсу: в) прысудзіць трэцяю прэмію ў размеры 20 рублёў:

1. Сяргею Ляпічу, студэнту V курса, за матэрыял «Сляды на зямлі», перададзены па Беларускаму радыё.

2. Алене Паўлавай, студэнтцы V курса, за матэрыял «Гран-«Мішэль», апублікаваны ў газеце «Вечерний Минск».

3. Людміле Чыжовай, студэнтцы V курса, за матэрыял «Калі пойдзе дождж», апублікаваны ў газеце «Знамя юности».

Ужо той факт, што трэцяе месца падзялілі паміж сабой пяцікурснікі журфака, гаворыць аб іх настойлівым пошуку свайго тэмы, свайго «пункту прыкладання сіл». Алена Паўлава і Людміла Чыжова — газетчыцы, Сяргей Ляпіч супрацоўнічае з Беларускаму радыё. Розная ў іх манера пісьма, розны падыход да раскрыцця тэмы. Людміла часта ўжывае лірычныя адступленні, параўнанні, паралельныя канструкцыі, імкнецца надаць кожнаму сказу эмацыянальнасць, насычанасць.

Алена Паўлава ў інтэрв'ю «Гран-«Мішэль» абаліраецца больш на факты, дакументы. Але «сухім» яе матэрыял назваць нельга: тут адчуваецца аўтарскае «я», уласны перажыванні.

— Конкурс — справа патрэбная, — гаворыць Сяргей Ляпіч. Яго матэрыял пра нялёгкую хлебаробскую працу, пра пераемнасць пакаленняў, аб вернасці раз і назаўжды выбранай прафесіі, упэўнены, нікога не пакінуў абьяквом.

— Я быў прыемна здзіўлены ў ўзрадаваны, калі даведаўся, што стаў лаўрэатам конкурсу на лепшую публікацыю і тэлерадыёперадачу. І ў той жа час пашкадаваў, што хутка закончу факультэт.

А. ЛАЗОЎСКИ.

● РАДКІ З ПІСЬМАЎ

«Дзякуй, людзі!»

КАЛІ я паступіў ва ўніверсітэт, стан майго здароўя быў вельмі дрэнны. Праз некаторы час я цяжка захварэў. Тады і адбылася мая першая сустрэча з тэрапеўтам Т. В. Слаўкінай. Яе прафесійнае майстэрства, чулае сэрца, шчырае слова не далі мне ўпасці духам, а прыдалі надзею на выздараўленне. Хутка мяне аперыравалі. Прайшоў нейкі час, і я вярнуўся на свой родны філалагічны факультэт. Цяжка было адразу ўліцца у напружаную вучобу. На дапамогу прыйшлі аднакурснікі і выкладчыкі факультэта.

Як радасна адчуваць сябе здаровым чалавекам, ісці разам з усімі ў нагу! Які я шчаслівы!!!

Гэту радасць, шчасце мне падарылі цудоўныя людзі. Хочацца шчыра падзякаваць усім, хто дапамог мне вярнуцца да лаўнацэннага жыцця. Дзякуй і вам, Тамара Васільеўна, за вашу высакародную, святую працу!

У. ГОЛУБЕЎ,
студэнт філфака.

ПЕРШЫЯ КРОКІ «ЮНАЦТВА»

ВЯСНОВАЕ сонца ўжо напамінае аб леце. І пальцы самі перабіраюць струны гітары, словы паходнай песні ўспамінаюцца ўсё часцей. А позірк затрымліваецца на рукзаку, які ўпарта чакае свайго часу: ужо хутка збірацца ў будаўнічы атрад.

Першакурснік, наслухаўшыся сваіх шматовпытных старэйшых сяброў, ужо з сакавіка пачынае пісаць заявы з просьбай залічыць яго байцом СБА.

Чым жа так прыцягвае будатрад першакурснікаў? Нам адказваюць студэнты пятай групы радыёфізічнага факультэта

Святлана Сінякова:

— Кажуць, нідзе так не пазнаюць сваіх сяброў-аднакурснікаў, як у будаўнічым атрадзе. Агульныя мэты, агульны радасці, агульны дах над галавой. Я хачу убачыць сябе і сваіх аднакурснікаў у рабачай спячоўцы.

Ганна Падшэўка:

— Мае старэйшыя сябры шмат расказвалі аб жыцці ў будатрадзе. Усе яны сцвярджаюць, што гэта самае цікавае ў студэнцкія гады.

Аляксандр Сіманкоў:

— Хачу правесці сябе, паглядзець, на што здатны. Лекцыі, залікі, экзамены — гэта адно, а сур'ёзная работа — гэта зусім іншае.

Валерый Маліноўскі:

— Будатрад — гэта неаб-

ходны і вельмі важны этап у жыцці кожнага студэнта. Ён вучыць сур'ёзным адносінам да даручанай справы, пачуццю калектывізму.

«Рыхтуй летам сані, а зімой — калёсы» — вучыць народная мудрасць. З ёю згодны студэнты першага курса факультэта радыёфізікі. Ужо цяпер яны зрабілі вельмі многа для стварэння будаўнічага атрада «Юнацтва», які летам будзе працаваць на заводзе жалезабетонных вырабаў у Капыльскім раёне.

У пачатку сакавіка студэнты правалі агульны сход, на якім было канчаткова вырашана, хто можа назваць сябе байцом атрада. Улічваліся

дысцыпліна студэнта, вучоба, удзел у грамадскім жыцці. Такім чынам былі адабраны 24 байцы.

Ганаровым байцом атрада з'яўляецца Мікалай Гастэла. «Юнацтва» робіць свае першыя працоўныя крокі. Гэта — тры суботнікі, праведзеныя ў мясцовай гаспадарцы. Студэнты дапамаглі калгаснікам накрыць цяпліцы. Намечана правесці яшчэ два суботнікі. Акрамя таго, вырашана прачытаць у падрыхтоўчы перыяд пяць лекцый, правесці тры выступленні агітбрыгады, выпусціць некалькі насценгазет. Усё гэта запісана ў сацыялістычных абавязачельствах, якія былі прыняты на агульным сходзе. Першым пунктам іх значыцца: дабіцца таго, каб у летнюю сесію сярэдні бал палітэхнічнага факультэта быў не ніжэй чвэрці.

**А. КАРАНІК,
Н. КУРБАЦКАЯ.**

УВАГА—КОНКУРС!

САКРАТАРЫЯТ праўлення Саюза журналістаў БССР, калегія Міністэрства ўнутраных спраў рэспублікі, прэзідыум Рэспубліканскага савета таварыства аўтамаматараў пастанавілі правесці конкурс на лепшае асветленае пытанне ў бяспекі руху газетамі рэспублікі.

Конкурс, у якім прымае ўдзел і наша газета, праходзіць з 1 студзеня па 1 лістапада 1982 года. Яго мэта — далейшая актывізацыя работы рэдакцыйных калектываў газет па прапагандзе пытанню бяспекі руху, прыцягненне увагі шырокай грамадскасці да праблем аўтамабілізацыі, а таксама для аб'яднання і наардынацыі намаганняў журналістаў, работнікаў Дзяржаўнага інспекцыі, прадаўцаў грамадскасці ў справе ўмацавання дарожнай дысцыпліны сярод удзельнікаў руху.

Разам са штатнымі работнікамі рэдакцыі да ўдзелу ў конкурсе дапускаюцца работнікі ДАІ, прадаўцы грамадскасці, а таксама ўсе чытачы нашай газеты.

Матэрыялы, якія прысылаюцца на конкурс, будуць публікавацца пад рубрыкай і эмблемай «Прасаўтанлука».

СУСТРЭЧЫ ДЛЯ ВАС

...ЯГО ПЕРШАЯ карціна называлася «Песня». Светлая, сонечная, яна была напоўнена галасамі маленства, роднай вёскі, роднай зямлі, яе людзей, стваральнікаў мірнага жыцця.

«Песню ствараці ясну, як неба,
У кожнай з ёй хаце быць мілым гасцём...»

Здаецца, гэтыя купалаўскія радкі з'яўляюцца лейтматывам творчасці народнага мастака СССР Міхаіла Андрэвіча Савіцкага. Пачынаючы з першай карціны, ён стварае сваю, не падобную на іншыя, цудоўную песню. Сапраўды, яго палотны гучаць. Гучаць, як гімн дабраце, чалавечнасці, мацярынству, міру...

заў аб гераічным ваенным шляху М. А. Савіцкага, які пакінуў глыбокі след у яго творчасці.

Асаблівы тон размовы з мастаком надала паказаная ў пачатку сустрэчы кінастужка «Апаленая памяць». На экране ажылі вобразы з палотнаў М. Савіцкага, загаварылі галасамі пратэсту, журбы, радасці...

«Партызаны. Блакада», «Віцебскія вароты», «Пакаранне смерцю» — трыожныя, трагічныя фарбы і побач — «Партызанская мадонна», яркая, жыццесцвярдзальная. Жыццесцвярдзальнасцю можна лічыць усе творы М. Савіцкага, нават тыя, што ўваходзяць у цыкл «Лічыбы на сэрцы». Бадай, яшчэ ў большай ступені, чым іншыя. Карціны з гэтага цыкла не былі паказаны ў фільме (іх мастак стварыў пасля выхаду стужкі на экран), але іх подых адчуваецца ва ўсім. Разумееш, што зварот мастака да тэмы, адлюстраванай у палотнах «Спяваюць камуністы», «Мадона Біркенанау», «Танец з факеламі» і іншых, аб'яднаных цыклам, быў заканамерны.

— Многія таварышы, з якімі я перанёс усе пакуты знаходжання ў канцлагерах, загінулі. А я застаўся жывы. Гэта быў мой абавязак расказаць аб тым, што засталася ў памяці, — гаварыў на сустрэчы Міхаіл Андрэвіч. — Але мае карціны не толькі аб тым, што было калісьці, яны — увогле пратэст супраць антылюдзей, антычалавечнасці, яны цалкам за гуманізм.

...Некалькі эпізодаў фільма былі зняты ў майстэрні М. Савіцкага. Мы ўбачылі, як уважліва распрацоўвае ён кожную дэталю, як натхнёна піша свае карціны. Перад намі паўстае вобраз Савіцкага-мастака, таленавітага, патрабавальнага да сябе і іншых, нецярпімага да павярхоўнасці, абьяжасці.

— У кожнай творчай рабоце вырашаецца праблема прыгожы. Без гэтай праблемы няма мастацтва.

Так лічыць Савіцкі-мастак. Размова аб гэтым ішла і на сустрэчы, пасля таго, як патух экран і зніклі апошнія кадры фільма.

Міхаіл Андрэвіч гаварыў аб сваім разуменні сутнасці выяўленчага мастацтва, аб этапах творчага працэсу. І зрабіў акцэнт на галоўным:

— Мастацтва з'яўляецца той галіной, якой чалавецтва імкнецца процістаяць часу... Толькі мастацтва можа даць прадмету другое жыццё... Мы, людзі творчай думкі, павінны шмат працаваць, каб пакінуць нашчадкам свой вопыт барацьбы са злом...

У адным з пытанняў, якія былі зададзены на сустрэчы, студэнты цікавіліся, як, працуючы без натугі, мастак стварае такія рэалістычныя вобразы. Што дапамагае ў гэтым: нейкія асаблівыя ўласцівасці памяці або сваё, асаблівае разуменне свету?

Міхаіл Андрэвіч адказаў, што натура для яго — само жыццё. Уважліва назірае яго і адлюстроўвае пры дапамозе фарбаў. А натуршчыкаў у прамым сэнсе слова для Савіцкага сапраўды не існуе.

...Мастацкія вобразы да яго прыходзяць з памяці, апаленай вайной. Але, як вядома, Міхаіл Андрэвіч закончыў нядаўна цыкл «Купала і яго час». Напісаў адзінаццаць карцін па заказе літаратурнага музея Янкі Купалы. Мне здаецца, што зразумець прычыну стварэння гэтых палотнаў дапамогуць радкі з верша Пётруся Броўкі:

«Каб сонца над нашай
Радзімай ззяла,
І Колас нас клікаў і клікаў
Купала».

Раней мастак пісаў творы аб моцы, мужнасці, непакіснасці нашага народа ў цяжкія гады ліхалецця, калі трэба было змагацца за тое, «каб сонца над нашай Радзімай ззяла». А цяпер ён паспрабаваў асэнсаваць вытокі духоўнага багацця народа.

— У сваіх карцінах купалаўскага цыкла я імкнуўся спалучыць вобразныя, дакументальныя, этнаграфічныя рысы, — растлумачыў М. Савіцкі. — Хацелася, каб у тых, хто будзе глядзець творы, узнікала пачуццё купалаўскай паэзіі.

Пытанні ўдзельнікаў сустрэчы да М. Савіцкага былі розныя: то сур'ёзныя, то жартульлівыя, але ўсе яны паказалі, як уважліва сочыць моладзь за творчасцю мастака, як цікавіцца яго новымі задумамі.

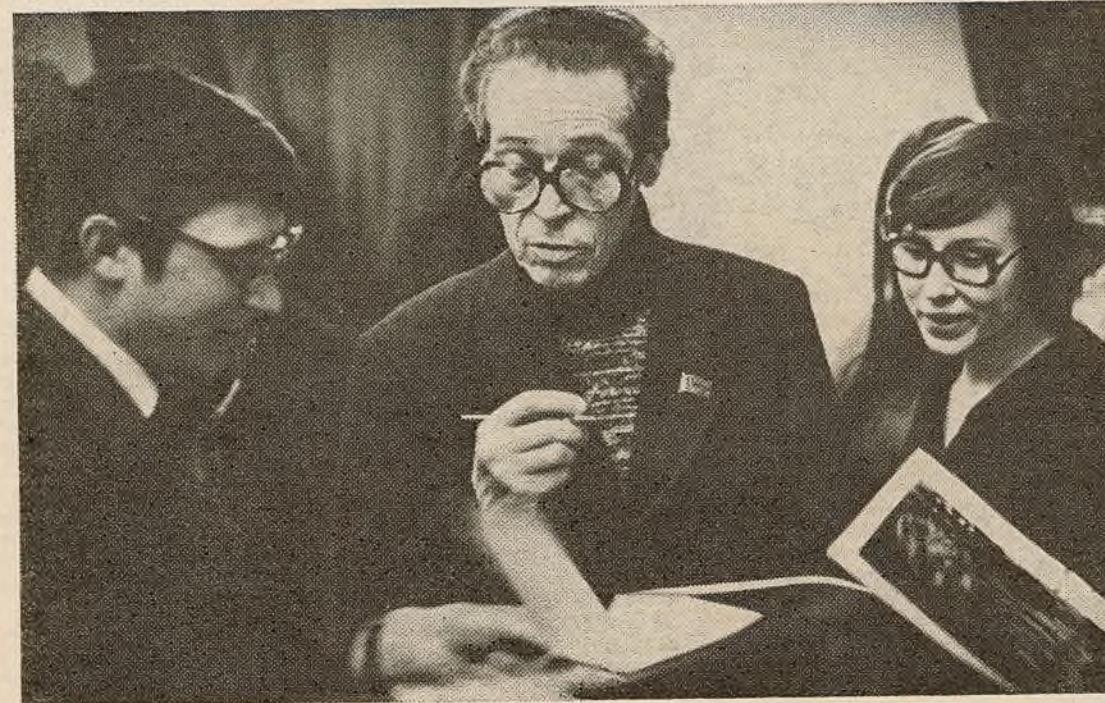
Нядаўна Міхаілу Андрэвічу Савіцкаму споўнілася 60 гадоў. Яго творчасць была адзначана самай высокай узнагародай Радзімы — ордэнам Леніна.

У яго шмат новых задум. Адна з іх: акрамя сваёй пастаяннай працы ў галіне сюржэтна-тэматычных карцін, зьяўнуцца і да партрэтнага жанра.

...Ён піша, памятаючы аб тых, хто не прыйшоў з вайны, ён піша для нас, пакалення 80-х, ён піша для тых, хто прыйдзе пасля нас, для нашых нашчадкаў...

Н. ШЧАЛКАНОГАВА.

НА ЗДЫМКАХ: выступае М. Савіцкі; кожнае слова народнага мастака дорага для студэнтаў; на памяць аб сустрэчы — аўтограф М. Савіцкага. Фота В. Шачака.

Цытата з верша "Беларускі ўніверсітэт"
М. Савіцкі
18.03.82

Нядаўна па запрашэнню грамадскіх арганізацый БДУ М. А. Савіцкі сустрэўся са студэнтамі і выкладчыкамі ўніверсітэта. Са словамі шчырага прывітання да мастака звярнуўся старшыня савета ветэранаў БДУ І. В. Марчанка. Ён раска-

ПАЧАТАК

ПАМ'ЯТАЕЦЕ? «Возьмемся за руки, друзья...» Я вась адкрыў для сябе рабят, якія нездарма узяліся за рукі. А стварылі яшчэ аматарскі тэатр, адшукаўшы адзін у адным аднадумцаў, адчуўшы любоў да тэатральных падмостваў і невычэрпнае жаданне стварыць нешта самім. Праўда, адкрыццю не прысвоены рэгістрацыйны нумар. Студэнцкія тэатры бударажылі жыццё яшчэ з часу ванганаў. Іншая справа, што зараз такія тэатры часта падобны адзін на аднаго, як блізныя. І не адшукаеш у іх толкі сэрца адчуваўныя студэнцкія ноткі гучання. А ў гэтага калектыву яны ў «плоці і крыві».

ліся рэпетыраваць у актавай зале. Не, не таму, што не было ўмоў. Перашкаджала яе акадэмічнасць. Адаленасць глядача ад выканаўцаў пазбаўляла магчымасці весці давяральны дыялог. Гэта быў яшчэ пошук свайго «я». Так студэнцкая аўдыторыя ў несамавітым на выгляд старым вучэбным корпусе ва ўніверсітэцкім скверы стала па вечарах — «іхняй». Потым, нядоўга мудруючы, назвалі сябе Тэатрам Вялікай Фізічнай. Бо ў ёй пачыналі пакутліва, упарта, робячы крок за крокам у адкрыцці сваіх герояў, саміх сябе. У адзін з вечараў вахцёр, які бачыў нямаля студэнтаў, са здзіўленнем услуховаўся ў

27 САКАВІКА — МІЖНАРОДНЫ ДЗЕНЬ ТЭАТРА

ВОЗЬМЕМСЯ ЗА РУКІ, СЯБРЫ...

Іх больш за сорок. Адкрыты толькі трэці тэатральны сезон. Але пра іх могуць доўга раскаваць не толькі ў Мінску, але і ў горадзе беларускіх шахцераў Салігорску, далёкай вёсачцы Бабоўня, у Рызе і Ленінградзе. Пра іх пішуць, спрачаюцца. Нават спрабуюць абагульніць вопыт. Гэта сёння. А учора шмат чаго было інакш. Прасцей кажучы, як ва ўсіх і ва ўсякага, у іх быў свой пачатак пачаткаў.

Студэнцкія калектывы асуджаны на пастаянную змену саставу. Народны тэатр Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна не выключэнне.

Верасень 1979. Стары састаў пакінуў тэатр цалкам. Выпускнікі. Змяніўся і кіраўнік. Набор навічкаў — справа быццам і не складаная, але і не такая простая. Напэўна, гэта і быў момант перараджэння старэйшага ўніверсітэцкага калектыву, гісторыя якога пачалася яшчэ ў трыццаці гады. Па шчасліваму супадзенню з навічкамі з першых дзён да позняга вечара «прападаў» чалавек здзіўляючы — Дзіна Георгіеўна Тыцюк. Яшчэ старэйшай студэнцкага клуба мастацкай самадзейнасці ўніверсітэта яна «выношвала» ў душы запаветнае жаданне прысвяціць сябе маладзёжнаму тэатру.

Па-рознаму прыходзілі студэнты ў тэатр. Пеця Марцаў і Оля Дзямідава — каб паспрабаваць сябе на сцэне. Віця Каратай — з цікаўнасці. Сярожа Мацкевіч, Рая Башанова, Рома Кветнер, Лёша Шаранкоў — са студый мастацкага слова, дзе займаліся ў Дзіны Георгіеўны. Алена Зайцава нейк забегла выпадкова, ды так і засталася. У будучым спектаклі яна сыграе адну з галоўных роляў. Прыходзілі многія, заставаліся не ўсе. Ішоў свой унутраны адбор. Акрамя Д. Г. Тыцюк, рэжысёра-педагога, чалавекам не менш цікавым з'яўляецца і Валеры Дзілавіч Анісенка, які і стаў галоўным рэжысёрам ТЭАТРА ВЯЛІКАЙ ФІЗІЧНАЙ. Чаму так назвалі?

...Даўно патушана святло ў корпусках ўніверсітэта. Асветлены толькі вокны Вялікай Фізічнай. Звычайная аўдыторыя ўвечары ператваралася ў пляцоўку для рэпетыцый, становілася сцэнай спектакля. Яны адмові-

віск пілы, грукат малаткоў, што даносіліся з ВФ. Раздадка аказалася проста — майстравалі сцэну. Не чакаючы падказак, разам з Валерыем Дзілавічам і Дзінай Георгіеўнай рабілі ўсё самі. Рэжысёры і асветляльнікі, яны і касцюмы шылі самі па эскізах свайго мастака Людмілы Лобан. Гэта датыкненне да праязных сакрэтаў работы збліжала, аб'ядноўвала.

А ў сваю першую п'есу проста закахаліся. Дагістарычная прытча-дэтэктыв «Дзве стралы» А. Валодзіна была блізкай да іх успрымання і па інтанацыі гучання. Перад тым, як узяцца за ролю, кожны шукае бялавы момант у жыцці свайго героя. Галоўнага ці з масоўкі. Інакш не сыграць так, як хочацца. А праўдзівай — не «пражыць» на сцэне. Ад самога слова «сыграць» вее нечым ненаaturalным, няшчырым. Нездарма ў ТВФ аб'яўлена барацьба з «прафесіяналізмам». Памяталі аб усім гэтым на першым спектаклі, памятаюць і зараз, калі на ўліку дваццаць пяты.

Прэм'еры чакалі і баяліся. Хацелася паказаць тое, дзеля чаго патрачана столькі часу і сіл. І застацца зразуметымі. Кастрычніцкі дзень набліжаў вечар хутчэй, чым калісьці. Праз гадзіну пачатак. А пакуль будучая Удава дамывала падлогу, Военачальнік займаўся на сцэне дэкарацыямі. Аратар і Вушасты, ворагі ў п'есе, дружна выносілі вучэбныя сталы... Нечаканасці для глядача пачыналіся праміла ўваходу. Прывычных крэслаў не было. Толькі прыступкі аўдыторыі-амфітэатра, якія цягнуцца ўверх. Сцэна без заслоны. І акцёры павяліся... сярод глядачоў.

Спектакль прайшоў на адным дыханні.

СЦВЯРДЖЭННІ

Студэнт: — Гэта ж здорава! У нас свой студэнцкі тэатр. З нашымі клопатамі і праблемамі... Тэатральны крытык: — Больш за дзесяць гадоў ведаю ўніверсітэцкі тэатр. І на гэты раз ішла з думкай, што убачу звычайнае сярэдняе ўзровень самадзейнага калектыву. І раптам такая крынічная чысціня, непадробленасць... Чалавек ва Узросце: — Не магла стрымаць слёзы ў час многіх сцэн. Асабліва аплаканне Дзяўчынай кахана-

га. Бачыла спектаклі прафесіяналаў і аматараў. Але такога ўзрушэння не зведвала ніколі.

Так былі зроблены першыя крокі да таго, што іх аб'яднала. Матэматыкаў і хімікаў, філалагаў і радыёфізікаў...

З ініцыятывы: «Будзьце заўсёды такімі ЖЫВЫМІ і на сцэне, і ў жыцці. Гэта цяжка, але неабходна. І вы гэта можаце. А. Валодзіна».

«Спадзяюся, што ідзем мы з вамі па адной сцяжынцы (да душы чалавечай), што наперадзе многа святла і многа надзей. І спадзяюся, што мы не абходны адзін аднаму. Алена Камбурава».

З аб'явы аб наборы: «ТВФ універсітэта патрабуюцца трагікі, комікі, трагеды... Нам патрэбны проста ДОБРЫЯ ЛЮДЗІ».

Асноўным прынцыпам існавання тэатра з'яўляецца: «Я адказваю за ўсё».

З маналагаў пра ТВФ: В. Д. Анісенка: «Працую рэжысёрам тэатра-студый кінаакцёра пры «Беларусьфільме». Але мяне заўсёды цягнула да самадзейных калектываў. Да іх шчырасці. Я не вучу рабят быць акцёрамі, не. Хутчэй, наадварот, не іграць, а жыць».

Іра Вірукова: «ТВФ — мае «племя», мае сародзічы. Радасна пасля ўдалых спектакляў. Няўтульна пасля няўдач. Наш тэатр — гэта калі ўсім НЕ УСЁ РОУНА. Радасна, сумна, балюча, але не усё роўна».

Оля Дзямідава: «Належыць задумацца, што за штука наш тэатр, калі ён прымушае столькі чалавек жыць на адным дыханні, у адзіным парыве, моцна ўзяўшыся за рукі, быць разам».

Лена Зайцава: «Тут усё шчыра. Тут сяброўскія сувязі. Іх не перадаць. Іх трэба адчуць. Тут я буду, колькі змагу».

ПРАЦЯГ

Пачатак кожнай рэпетыцыі нязменна суправаджаецца сварлівым голасам вахцёршы: «Колькі можна! Лепш у кіно ішлі б...»

Але вась прычынены дзверы. Можна пачынаць. Праўда, яшчэ пры адной умове. Выйшаў на пляцоўку — спрабуй, імкніся, выкладвайся... Адночы знойдзенымі загадоўкамі карыстацца ўвесь час недаравальна. Без пастаяннай траты сябе нічога не атрымаецца. Непераканаўча. Рэжысёр не ўдаецца ў разважанні. «Калі не можам, нам няма чаго рабіць больш разам. Час разыходзіцца». Словы не могуць не атрануць. І калі нешта не атрымаецца ў Сашы Дашчынскага — перажываюць усе...

Зараз ТВФ рыхтуе два новыя спектаклі: «Водпуск па раненню» У. Кандрэцэва і «Яшчарку» А. Валодзіна. Як заўсёды, адно з галоўных жорсткіх патрабаванняў да рэпетыцыі: прыходзіць з нечым дарагім — радкамі верша, якія запалі ў душу, газетнага артыкула, расказам дзядулі пра ваенныя дарогі. Усё абмяркоўваецца, асэнсоўваецца. Кожным. Паступова «пералаўляецца» матэрыял для будучага спектакля. У ТВФ, акрамя акцёраў, растуць і свае рэжысёры. Жэзл на пастаноўку «Яшчаркі» ўручаны Роме Кветнеру. А на Малой сцэне Лена Анкудзінава ста-

віць «Смагу над ручаём» Ю. Эдліса.

Здараецца і такое, што навічкі просяць узяць у тэатр сярод тэатральнага сезона. Бяруць, калі адчуваюцца не толькі здольнасці, але і гарачае жаданне рабіць дабро. Так было з Сяргеем Розумам (цяпер любімы ўсімі Вушасты). А ланцужок набору такі: су-бседаванне—сябры тэатра—кандыдаты — сапраўдныя члены. Прайсці яго не проста. Часам пакідаюць, нягледзячы на здольнасці. Галоўны лейтматыў — узаемаўважэнне.

Рэпетыцыя — гэта не толькі работа на пляцоўцы. На ёй паспяваюць падзяліцца клопатамі, раскаваць аб артыкуле пра Марыну Цвятаеву, абмяняцца кнігамі... А яшчэ з'есці пірог, які спёк незамянімы асветляльнік Саша Ямакін, пачаставацца яблыкамі, што прынесла Таня Лясецкая... Яны гатовы разам праседжаць да паўночы. Не выпадкова ў іх распарадку ёсць дзень асаблівы, які называецца «клубным».

Ва ўніверсітэцкім інтэрнаце на Кастрычніцкай яго і праводзяць. У маленкай 308-й захоўваюцца афішы дэбюта і тэатральны фоталетапіс. Насценгазета. У ёй прызнанні ў любові да ТВФ, рэпартажы з «капуснікаў», дыскусіі пра сябе, аб

тэатры.

Народ жа сабраўся розны. Якія мы зараз? Якімі быць далей? Тут выказваецца незадаволенасць сабой і спектаклямі. Калі Іра Бегмат раптам заўважае, што не адчувае разумеючых і проста добрых вачэй сваіх калег на рэпетыцыі — час біць трывогу. Заходзіць размова аб добразычлівасці. Масоўка пасіўная—зноў прычына пагаварыць сур'эзна, без сідкі. Не ўсё бязоблачна. Гэта зразумела. Калектыв расце, выходзіць і сам выходзіць. Нездарма самае жорсткае пакаранне — адхіленне ад рэпетыцыі. А які ж тэатр без гасроляў! Апошнія, леныградскія, асабліва памятнаыя. ТВФ і Ле-

нінградскі эксперыментальны тэатр-клуб «Субота» — прыклад калектывнай дружбы. І творчай і чалавечай. Нават створана экспромтам легенда пра дзве тэатральныя палавіныкі, якія, доўга блукаючы па свету, нарэшце знайшлі адна адну.

І хаця стылістыка спектакляў і манера выканання ў калектываў неаднолькавыя, агульнае — імкненне даследаваць душу чалавечую. Здавалася б, леныградскі глядач, распешчаны вядомымі прафесіянальнымі тэатрамі, наўрад ці зверне сур'эзную ўвагу на нейкі самадзейны калектыв. Прагнозы не апраўдліся. Такого грому авачый, такога «бравы» ТВФ яшчэ не ведаў. Іх прызналі! А калі пасля тэатралізаванага расказу пра сябе і глядачы і выканаўцы зліліся ў адзіны круг, узяўшыся за рукі, ніхто ў гэтым ужю не сумняваўся. Ацэнка, якую выставіў сам А. Валодзіна, самая высокая: «Мова маіх герояў зразумета, як нікім раней».

У клубныя дні працуюць секцыі паззіі і тэатра, кіно і жывапісу. А на сустрэчах пры свечках можна пагаварыць і паспрачацца з прафесіянальнымі артыстамі і аматарамі, з людзьмі проста цікавымі.

...Дружна глядзяць слайды. Мараць пра тое, што змагі б. А могуць яны шмат чаго. Нават сыграць спектакль на прыродзе, у лесе. Упершыню паспрабавалі пры закрыцці мінулага года сезона. І хаця не было афіцыйнай аб'явы аб спектаклі — у загараднай электрыцы аказалася каля 150 чалавек, якія ехалі разам з імі.

Ёсць у рабят з ТВФ няўмоўленае месца сустрэч. Маленкі пакойчык Дзіны Георгіеўны ў тым жа студэнцкім інтэрнаце. Застаўлены кніжковымі паліцамі, увешаны афішамі, пасланямі рабят да розных дат. Сюды прыходзяць натоўпамі і па аднаму. З радасці і нягодамі. Усіх яна прыме, дапаможа, абавязкова напоіць чаем. Нават куплены спецыяльна вялізны самавар. Каб на ўсіх хапіла. Чай у Дзіны Георгіеўны — беражліва ахоўваемая традыцыя. Тут можна слухаць галасы Ахматавай і Еўтушэнкі, якія гучаць з пласцінак, музыку Баха і Скрабіна, і, канешне ж, спрачацца аб сваім тэатры, разбіраць рэпетыцыі. Перажываць за здачу экзаменаў.

...Заканчваецца рэпетыцыя. Гасне святло ў Вялікай Фізічнай. Стомленыя, ідуць рабаты па апусцеламу ўніверсітэцкаму скверу. Рая Башанова з Сярогам Розумам вядуць размову пра апошнія сцэны «Водпуску па раненню», Эдзік Астроўскі і Пеця Марцаў — карыфеі «капуснікаў» — захоплены абмяркоўваюць сцэнарый прадстаячага Дня тэатра. Іна Луцэнка дамаўляецца пра білеты на вечар паззіі і на прэм'еру ў купалаўскі... Вось і паварот. Каму куды. Перад развітаннем рытуал: узяліся за рукі, цесна сабраўшыся ў круг.

М. ЛАХВІЧ.

НА ЗДЫМКАХ: сцэны са спектакля «Дзве стралы»; рэжысёр-педагог Д. Г. Тыцюк.

Фота З. Дзімантава, В. Шапка.

